

Oredništvo in tisk:
Ljubljana,
Ledenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna številka 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletna
35 Din. — Za člane izved
po 60 para.

Oglasi po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije so poštnine
proste.

1923-1924.

Veselo in srečno novo leto! S to željo prihajamo iz starega v novo leto.

Vsak posameznik si želi, da bi mu novo leto prineslo boljšega in mirnejšega življenja. Ta želja je tako vroča, da se napolnijo sprememba in upanje, da se nam bo v novem letu v resnici boljše godilo.

Mi, ki smo člani bojnih organizacij pa ne moremo dopustiti, da bi nam sanjave želje preprečevale jasen pogled v svet, v tak svet, kakršen je, z vsemi svojimi trdotami. Vroče srčne želje in mistično pričakovanje čudežev ne bo spremenilo sveta. Svet bodo spremenile trde pesti zidarjev, ki bodo s hladno preračunanim načrtom, sredi gnile meščanske stavbe postavili svojo stavbo, v kateri bo domovala pravica. In čim bolj bo rasla stavba pravice, tem bolj bo razpadala današnja stavba laži in masilja. S tem, da bomo zidali — bomo obenem rušili!

To je naša taktika, katere pravilnost so potrdili vsi dogodki, ki so se v preteklem letu pojavili.

Kakor ima vsaka stvar svojih prijateljev in zagovornikov, tako ima tudi nasprotnike in sovražnike. Z nami se ne strinjajo oni, katerim je sovraštvo do obstoječih razmer tako zatemnilo razum, da so se v slepi strasti z golimi rokami zagnali v stavbo krivice z ednim namenom, da jo porušijo. Pa je niso porušili — ranili so si le roke in krvave njihove glave iščejo krivcev nad neuspehi. V svoji bolni fantaziji so obsodili tudi nas, ker si nismo razbili glav kakor so si jih oni.

Te besede smo napisali v lansko novoletno številko »Delavec«. Ponovili smo jih še enkrat, ker so absolutno resnične in tako važne, da bi ne bilo preveč, če bi jih ponovili v vsaki izdaji našega časopisa.

Od lanskega leta do letos se je položaj že znatno spremenil. Lansko leto v tem času je bil razcep v delavskih vrstah na višku. »Nezavisni« so takrat prešli od rušenja političnih organizacij tudi nad strokovne organizacije.

Zato smo lansko leto na njihov naslov zapisali tudi te besede:

Sedaj snujejo komunisti svoje »neodvisne« organizacije in upajo, da bodo tokrat, ko so si pridobili nekoliko izkustva, imeli več sreče. Kakor smo jim povedali pred dvema leti, tako jim povemo tudi danes, da uspehov ne bodo imeli, zato ne, ker s samim podi-

ranjem ne morejo ustvarjati. Življenje na svetu je pa tako komplikirano, da kdor zidati ne zna, tudi podirati ne more!

Ko smo pisali te vrstice, nismo mislili, da se bodo naše trditve tako hitro uresničile. A letos, po enem letu vidimo, da so »nezavisni« v popolnem krah. Ta slučaj naj služi kot svarilen zgled vsem tistim, ki preveč visoko letajo. Vsem, ki mislijo, da se suče cel svet okoli njih.

Mi bomo pa ostali na naši poti. Započeto delo bomo gradili vztrajno naprej. Lansko leto smo si zastavili nalogo, da zboljšamo naš tisk. Zavedali smo se važnosti tega orožja. »Delavec« smo sprejeli kot 14dnevnik. Šli smo na delo in smo ga spremenili v tednik. In lansko leto ob novem letu smo pa bili na delu, da mu povečamo tudi obliko. Storili smo tudi to, in danes lahko s ponosom rečemo, da se je spremenil položaj naših organizacij na boljše, je to v prvi vrsti zasluga našega lista »Delavec«, ki je vsak teden v povečani obliki vodil energično borbo za zmago resnice nad lažjo in zablodami.

Naš »Delavec« bo imel v bodočem letu precej drugačno in težjo nalogo. V preteklem letu je imel dolžnost pobijati škodljive nauke v delavskih vrstah. Ta naloga je po veliki večini končana. Zablode v delavskih vrstah so razpršene kakor se razprši megla pred močjo solnčnih žarkov.

Sicer je ostala še sem in tja kaka sekta, ki še živi na račun še nerazpršene megle, vendar se bodo ti ostanki sami razpršili od vedno toplejših žarkov pravega internacionalnega socializma.

Naš »Delavec« in z njim vse naše organizacije bodo pa prevzele nove naloge, da jih izvedejo z isto energijo kakor so izvedle dosedanje.

Prva naloga sedaj, ko je položaj v delavskih vrstah razčiščen, je v tem, da združimo vse proletarce v mogočnih falangah naših organizacij. In s temi falangami bo treba ustaviti kapitalistično ofenzivo.

Pa ne samo ustaviti kapitalistični pohod, temveč naša naloga bo preiti v protitudar.

Tej nalogi bo posvetil naš »Delavec« in naše organizacije vse svoje energije. Vse naše čitatelje pa prosimo, naj nam pomagajo izvršiti to visoko poslanico.

Enketa

o socialnem zavarovanju.

Na poziv Strokovne komisije se je sestala v nedeljo 16. decembra enketa, ki je imela nalogo temeljito proučiti položaj v delavskih zavarovalnih zavodih zoper bolezen in nezgode.

Pozivu Strokovne komisije so se odzvali delavski zaupniki iz vseh važnejših krajev Slovenije. Izostala je le Mežiška dolina vsled velike oddaljenosti. Enketo so posetili tudi zastopniki iz okrožnega in središnjega urada ZZD v Zagrebu.

Na enketo se je ugotovilo, da izvira največ pritožb proti delavskemu zavarovanju od tod, da ni več pravega neposrednega stika med uradom in zavarovanci ter podjetji. Prejšnje poslovalnice so imele na svojem sedežu kontrolorje. Če se je vrnila v poslovanje pri

prijavah ali odjavah kaka napaka, se je razjasnila potom kontrolorjev na licu mesta. Tudi pri izplačevanju hranarine je bilo manj napak in manj kritike. Sedaj se je to vključilo v toliko na slabše spremenilo, da poslovalnice same nimajo več nobene iniciative v rokah, med tem urad zopet nima na razpolago organov za take neposredne rešitve in jih tudi radi preobsežnega delokroga tudi imeti ne more. To je aparat urada zbirokratiziral in poslovanje otežilo. Po novem predlogu večine Okrožnega urada, ki so ga sestavili teoretiki brez praktičnega vpogleda v stvar in ki ga je sprejela najprej — Trgovska in obrtna zbornica brez sodelovanja delavskih organizacij, pa se

morajo povečati sedanje pomanjkljivosti sistema v taki meri, da zato delavski zastopniki ne morejo prevzeti nobene odgovornosti.

Delavski zastopniki so z obžalovanjem in ogorčenjem ugotovili, da se rešujejo takšna važna vprašanja preko delavskih organizacij, ki so na takih spremembah gotovo v prvi vrsti zainteresirane. Ze s tem se je ustvarila atmosfera, ki gotovo ne koristi stvari sami.

Ves način, kako je začel del meščanskih časopisov s to reformo, je razven tega demagoški in nestvaren.

Enketa je zgoraj omenjene nedostanke današnje upravne oblike ugotovila. Ugotovila je, da bi lahko interese v Sloveniji resnične nedostatke zavarovanja sami odpravili — ker se v formo uprave Osrednji urad brez največje potrebe ne meša — ako bi imeli vsi le cilj zboljšanja pred očmi in ako ne bi prevladoval na strani protidelavske koalicije politični moment, — čeprav se to po krivici nam očita. Tendenco, da se zavarovanje, kolikor mogoče po ceni upravlja, je gotovo hvalevredna, — v kolikor se ne skrivajo za njo slabše premišljeni eksperimenti in politične nakane.

Nihče pa ne more imeti zaupanja v ljudi, ki poročajo o vsem namenoma napačno. Govorjenje o 20 do 25 odstotkih upravnih stroških je, kakor se je ugotovilo, brez stvarne podlage. Enketa je ugotovila, da znašajo upravni stroški v prvi polovici leta 1923 le 9.4 odstotkov bolniških in nezgodnih prispevkov, 12.5 odstotkov samih bolniških prispevkov pri sedanjih plačah nastavljenstva, okrog 14.5 odstotkov pa pri projektiranih povišanih plačah.

Kot primer na kak način meče številke sem in tja kritika, naj navedemo, da se računa pri osebju plače za vse one moči, ki so v zavodu potrebne le za časa reorganizacije za trajno obremenitev zavoda, da se računa povprečna številka zavarovancev s 60 tisoč, med tem ko znaša dejansko število zavarovancev v najslabših zimskih mesecih nad 70 tisoč, po leti pa 78 tisoč, da so znašali dejanski bolniški prispevki v prvi polovici t. l. nad 13 milijonov kron, med tem, ko računa kritika z 21 milijoni prispevkov in je mnenja, da je treba še to znižati na 18 milijonov.

Tako se prihaja do pretiravanj. Da se ta pretiravanja vključijo našim stvarnim pojasnilom vzdržujejo, to ne kaže na čiste namene, ampak na ogabno politično kombinacijo.

Enketa je skrbno preresetala, kje se dajo predvojne statistike uporabljati in kje ne, in je ugotovila, da primerjanje sedanjih in predvojnih razmer, kakor so jih prinesla naša glasila, niso prav nič naivna, ampak jasno kažejo, v kolikor je kritika stvarna in v koliko ne.

Glede prispevkov je enketa ugotovila, da so nižji nego odgovarjajoči predvojni prispevki. Te prispevke je smatrati v celem obsegu za del delavskih plač. Poizkusi znižati te prispevke je poizkus znižati delavske plače. V takem trenutku je pravica in dolžnost delavskih organizacij, da se upro z vso silo, zlasti če so taka zniževanja stvarno neutemeljena in se jih skuša izvesti preko delavskih organizacij.

Globoko je obžalovati, da stoje pri takem važnem vprašanju nekatere delavske organizacije pasivno ob strani, — ali pa celo nasprotni strani pomagajo.

Enketa je bila mnenja, da morajo prispevki na vsak način ostati. Premišljenim poskusom za izboljšanje in poenotenje upravnega aparata ni nasprotovati. Vendar pa se mora uporabiti tako prihranjen denar za zvišanje datumov in za zboljšanje plač nameščenec, ki so v nižjih kategorijah uprav beraško plačani.

Delavski zastopniki tudi za merozmerno velik uradniški aparat niso. Jasno pa jim je, da ne more biti vse v redu, če se skuša izvršiti pri nas vse delo z 79 uradniki in 40 kontrolorji, od kojih bodo vršili pravo delo le prvi — med tem ko je norma, ki jo postavlja svetovna statistika na 500 zavarovancev en uradnik, — norma, ki pa je naša v reorganizaciji se nahajajoči uradi tudi podrugod, n. pr. v Zagrebu, še niso mogli doseči in ima naš urad do 78.000 zavarovancev.

Meščanski tisk nam je tudi s hvalevredno odkritostjo povedal, zakaj gre.

Gre predvsem za to, da se izženejo iz urada vsi uradniki, ki so izšli iz delavskih vrst, in nadomestijo z drugimi, — in sicer samo na podlagi tega dejstva brez prave presoje njih strokovne vsposobljenosti.

V tem oziru je pripomniti, da vključ vsemu vpoštevanju šolske izobrazbe pobrano osebo s par spričevali ni vedno boljše, kakor nadarjenejšo izbrano osebo brez spričeval. Pripomniti je dalje treba, da je baš pri delavskem zavarovanju poznanje delavskih razmer in čustvanje z delavstvom važen kvalifikacijski moment, ki zavodu močno olajšuje vršenje njegovih nalog. Zato je nesmiselno tako osebo odpuščati, v kolikor je sposobno.

To se ne pravi, da je treba sistemizirati ravno toliko mest, kolikor je v zavodu danes uradnikov. Kjer in v kolikor se da s časom aparat rez zmanjšati, naj se zmanjša. A tudi v tem slučaju naj Osrednji urad te moči tam porabi, kjer je premalo moči, mesto da jih brez potrebe odpušča in jim izplačuje odškodnine za kršenje pridobljenih pravic, drugod pa nove jemlje.

Lepo uspela enketa je pokazala, da presoja delavstvo položaj stvarno in da bo znalo z mirno odločnostjo preprečiti vsa poskuse, da bi se odločevalo v teh važnih zavodih brez pravih delavskih zastopnikov, med katere izdajalcev, ki gredo v zavodu proti delavstvu, in tam tudi pravega delavstva ne zastopajo, ne štejemo.

O stvari bomo še natančneje pisali. Delavstvo naj se pa zaveda, da je izredno važno, kako bo ta borba izpadla.

Znižanje upravnih stroškov v Okrožnem uradu v Ljubljani.

Novi zakon o zavarovanju delavcev je združil bolniško in nezgodno panogo pod eno streho. Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani se je uknila, njene posle je prevzel okrožni urad.

Nastane vprašanje: je-li sta formalna združitve obeh zavarovalnih panog omogočila bistveno znižanje upravnih stroškov?

Obema panogama je v organizatoričnem pogledu skupna sledeča delitev: zbiranje prispevkov in nakazovanje datumov.

Dočim se je po starem zakonu vršilo nezgodno zavarovanje kolektivno in predpisavali prispevki polletno, se vrši

po novem zakonu predpisovanje prispevkov za nezgodno zavarovanje poimensko in mesečno. S tako izpremembo zakon aparata ni znižal upravnih stroškov. — Slejkoprej pa je ostalo nezgodnemu zavarovanju lastno, da so se prispevki za posamezna podjetja preračunavajo po riziku, upoštevaje nevarnost posameznega obrata. Glede predpisovanja prispevkov je torej ostala razlika, da se bolniški prispevki zaračunavajo po gospodarski dajatveni zmožnosti, ki se kaže v višini izplačane mezde, nezgodni prispevki pa po večji ali manjši nevarnosti obrata.

Navodila zaupnikom II. rudarske skupine.

Z ozirom na to, da so se nedavno vršile po vsej Sloveniji volitve zaupnikov v II. rudarsko skupino na podlagi pravil rudarske zadrage z dne 4. marca 1897, je prišlo mnogo novih sodrugov na zaupniška mesta, kjer imajo zakonito pravico zastopati delavske interese; na podlagi pravil zadrage jim je to delovanje zelo omejeno, vendar moramo imeti pred očmi, da tudi to ne bo vedno obstajalo, kljub temu, da si gotovi krogi to žele. Delavstvo se mora posluževati vsake najmanjše prilike in jo znati izkoristiti v svoj prid, pri tem pa tudi delovati na to, da se to kar je še danes slabo, zboljša, dokler se ne ustvari s razredno zavednostjo delavstva socialna zakonodaja, ki bo docela odgovarjala delavskim interesom.

Da bo naše rudarsko delavstvo in njegovi sedanji zaupniki nekoliko na jasnem, kaj je njih naloga in dolžnost, smo se odločili, da priobčimo nekoliko najvažnejših točk iz »Pravil rudarske zadrage« iz leta 1897. in iz »Splošne rudarske policijske odredbe« z dne 12. maja 1905. Opozorjamo pri tem vse rudarsko delavstvo in njegove zaupnike, da se drže strogo spodaj navedenega in da gredo pri tem drug drugemu na roko, da se na ta način, kolikor je pač na podlagi teh naredb mogoče koristiti delavstvu, obenem pa skušati preprečiti vse one nevarnosti, katere dan za dnem ogrožajo življenje rudarja.

II. Poglavlje. Namen in naloge zadrage.

§ 2. Zadruga mora:

1. vzgojevati skrb za občni blagor in pa rudarski duh, ter vzdrževati in povzdigovati stanovsko čast med člani;
2. pospeševati skupne koristi z namenom primerno in postavno dopustljivimi naredbami, posebno z osnovanjem v obče koristnih zavodov, kakor: otročja zavetišča, otročje vrtnice, šole, konzumne prodajalne itd.;
3. skrbeti za to, da dobe mladoletni delavci potrebna navodila za izobrazbo njihovega poklica;
4. posredovati za službe in delo;
5. preprečevati, odnosno z dobrim zavnati nasprotstva med delodajalci in celoto njihovih delojemalcev ali posameznimi vrstami delojemalcev v zadevi služ-

Taka temeljna diferenciacija v obeh panogah pa ne dovoljuje mehanizacije in ne ustvarja prihrankov na upravnih stroških.

Obema panogama pa je skupno: pri-glaševanje in odglaševanje obratov in zaposlenih delavcev. — Pri tem vprašanju pa je nujno rešiti s tem zvezano vprašanje poslovalnic okrožnega urada.

Zakaj je mogla posloovati bivša nezgodna zavarovalnica brez poslovalnic, zakaj je uspevala bivša okrajna bolniška blagajna v Ljubljani le ob najvestnejšem sodelovanju svojih poslovalnic?

benega in meznega razmerja, kakor razsojevati prepire, kateri nastanejo iz tega razmerja med delodajalci in posameznimi delojemalci;

6. vsako leto poročati okrožnemu rudarskemu uradu o delovanju v najbolj važnih zadevah;

7. poročati o mnenju in dajati pojasnila, kakor samostojno predlagati rudarskim oblastem o zadevah, katere se tičejo združnih namenov.

§ 3. V dosegu enega ali drugega namena sme zadruga stopiti z drugimi v zvezo in skleniti dogovore.

III. Poglavlje: Člani.

§ 4. Kdor poseduje v § 1. imenovanih rudnikov, ali ga pridobi, ali kdor se udeležuje pri teh rudnikih kot delojemalec, je postavnim potom in za toliko časa, dokler traja posestno ali službeno razmerje, član zadrage in ima s tem svezane pravice in dolžnosti. Pri v najem danih rudnikih je namesto posestnika, najemnik član zadrage.

IV. Poglavlje: Pravice članov.

§ 5. Člani zadrage so opravičeni, se udeleževati skupnih zavodov in naprav zadrage ali dotične skupine, posebno kličati dogovorni urad, razsodišče, posredovalce dela, kakor posredovalce lokalnega delavskega odbora in izvrševati na zborovanjih volilno pravico po natančnejših določbah teh pravil.

V. Poglavlje: Dolžnosti članov.

§ 6. Vsi člani zadrage so dolžni v dosegu združnih namenov po možnosti sodelovati, spolnjevatii po pravih sklenjenih sklepe zborovanj in upravnih organov, ter plačevati prispevke na podlagi določitve sklenjene na zborovanju in odobrene po rudarskem glavarstvu.

§ 7. delegatom, lokalnim delavskim odbornikom, odbornikom, zaupnim moštem, prisednikom dogovornega urada in v razsodišča voljeni člani so osobito dolžni izpolnjevati dolžnosti njihovega tačasnega uradovanja z marljivostjo, po najboljši moči in vesti brez srtnankarstva, dočim pa daje in zagotovijo posestniki rudnikov, najemniki in njihovi namestniki in njihovi pooblaščenec članom II. skupine, katerim so izročeni takšni posli, polno prostost in neod-

visnost v izpolnjevanju teh dolžnosti v njihovem postavnem delokrogu, in da naj ne bode izpolnitev teh dolžnosti povod njihovega odpušanja iz dela ali drugih naredb nasprotujočih smislu društvenega zakona.

§ 8. Zaupnike ali njih namestnike, ki ne izpolnjujejo njim po postavi ali po pravih naloženih dolžnosti ali pa prestopijo predpise združnega zakona ali združnih pravil, more predstojništvo kaznovati z ukorom ali pa z rednimi globami do v prid bratovske skladnice dotičnega rudnika, pri katerem se nahaja kaznjeneec.

VI. Poglavlje: Delitev zadrage v skupine.

§ 9. Posestniki ali najemniki rudnikov tvorijo I. rudarsko skupino, delojemalci pa II. rudarsko skupino te zadrage.

§ 10. Posvetovanja in zborovanja teh dveh skupin se vrše ločeno.

XVII. Poglavlje: Lokalni zaupniški odbori.

§ 65. Naloga lokalnega zaupniškega odbora je prva ta, da prednaša gospodarju rudnika ali njegovim uradnikom želje in pritožbe vseh delavcev ali enega dela istih z ozirom na mezdno pogodbo ali druge delavske pogoje, ter da deluje na odstranjenje obstoječih mnenjskih nasprotstev v tej zadevi, sploh na pridobitje in ohranjenje dobrega sporazumevanja med delodajalci in uradniki na eni strani, in delojemalci na drugi strani s primernim vplivom in posredovanjem obojestransko.

§ 66. Kjer ni nobenega enoličnega službenega reda za celo okrožje ali pa vsaj za več rudnikov, oddajo lokalni zaupniški odbori pred sestavo in predručenjem službenega reda dotičnega rudnika svoje mnenje.

§ 67. Lokalni zaupniški odbori naj ne zastopajo koristi kakšne politične nacionalne ali druge stranke, temveč gospodarske in moralne koristi delavcev v njihovem postavnem delokrogu, naj kakor hitro proizvedo želje in pritožbe delavcev o delavskem in meznem razmerju, proučijo temeljito njih stanje na miren, prevdaren in nepristranski način, in ako spoznajo iste za izrečno utemeljene, naznanijo iste uradnikom ali gospodarju rudnika pri odkritem obrazloženju svojega mnenja in te povabijo k obravnavi (§ 71.) Najdejo pa predložene tožbe in pritožbe neutemeljene, morajo to delavcem takoj obrazložiti. Lahko pa tudi takšne želje in pritožbe delavcev naznanijo obratovodstvu ali gospodarju rudnika.

§ 68. Lokalni zaupniški odbori so tudi opravičeni, iz lastnega nagiba dajati predloge k zboljšavanju razmerja med delodajalci in njihovimi uradniki na eni strani in delojemalci na drugi strani, ali pa na odstranjenje obstoječih napak.

§ 69. Lokalni zaupniški odbori naj nadalje nadzorujejo, da se izpolnjuje službeni red in za zdravje in varnost delavcev dani predpisi in naredbe. Ako se v tej zadevi zapazijo napake, naj se poizkuša iste odpraviti z neposrednim uplivanjem na delavce, in ako bi bilo to brezuspešno in ako bi se zoper te predpise pregrešili delovodje ali uradniki, se naj to naznani obratovodstvu ali pa posestniku rudnika samera.

§ 70. Lokalni zaupniški odbori se lahko na načelnikovo povabilo združijo k pogovoru v zadevah njihovega delokroga pri izključitvi javnosti z dovoljenjem obratovodstva v zavodni sobi ali kakem drugem pripravnem prostoru pri rudniku.

XX. Poglavlje: Odškodba stroškov zaupnikom zadrage.

§ 126. Zaupniki II. skupine nimajo za funkcijo v lokalnem odboru nobene pravice do odškodnine. Delegatom se povrnejo za udeležitev sej gotovi stroški za pot tja in nazaj in izgubljeni zaslužek. Zaupniki II. skupine imajo za udeležitev sej predstojništva, odborov in dogovornega urada pravico do povračila potnih stroškov, do primerne odškodbe za hrano in povračilo zamujenega zaslužka.

Skautizem.

Razvoj industrije je povzročil, da se koncentrirajo vedno večje množice ljudi v tovarnah in delavnicah. Kakor je resnica, da prinaša industrija velikim množicam prebivalstva zaslužek, tako je na drugi strani tudi resnica, da prihaja s povečanjem industrije tudi vedno večje število prebivalstva v nov način življenja.

Industrija se ustanavlja po veliki večini v mestih ali v krajih, kjer so ležišča rudnin. Tu se kopičijo vedno večje množice ljudi, ki izvršujejo svoj dnevni posel v zaduhlih in zakajenih tovarnah, delavnicah, pisarnah in rudokopih.

Kakor je dnevno delo teh množic navezано na zaprte in nezdrave prostore, tako tudi v prostem času ne zavzijejo odmora na svežem zraku, ki bi jim osvežil dušo in telo. Prebivalstvo v industrijskih krajih je zgoščeno v mala stanovanja v zgradbah z ozkimi ulicami, kamor redko posije sonce. — Povrh pa je ulični promet v industrijskih krajih tako velik, da s svojim večnim ropotom draži živce, povzroča prah in smeti, ki so zdravju ljudstva nad vse škodljivi.

Tako nima prebivalstvo industrijskih krajev nikdar pravega osvežujočega oddiha. Pri delu v tovarni, ropotanje strojev, slab zrak, prah itd. in na drugi strani pa stanovanje, kjer ga teže iste nadloge. Ta dejstva so dala povod neštetim zdravnikom in sociologom, da so pričeli razmišljati, kako bi se temu zlu odpomogli. Na ta način se je rodil skautizem.

V Sloveniji se je po zgledu drugih dežel ustanovila organizacija, ki ima namen organizirati skautsko gibanje. Organizacija se imenuje **Udruženje delavskih rediteljev (UDR.)**

Ta organizacija hoče organizirati pohode in bivanje v naravi, ter nuditi svojim članom oddiha na svežem zraku, obenem pa razvedrila, zabave in pouka. Že prvo leto svojega obstoja ima organizacija zaznamovati lepe uspehe. Dosedaj je priglasenih že več sto čla-

Podlistek.

Nova doba.

Odlomek iz C. Fr. Volneyevega spisa »Razvaline«, prevlel F. S-I.

Upanja ne sme izpustiti ta človek, kajti ako prijatelju človeštva upade pogum, kaj bo iz narodov? In ravno preteklost lahko pobije pogum! — Dobro! — Pospešimo bodočnost, odkrijmo čednosti občudovanja vredno dobo, ki se bliža, da ob pogledu na zaželjeni namen na novo oživljena podvoji svoj napor, ki vodi do nje...

Komaj je genij izpregovoril te besede, že se je pojavil na zapadu grozen šum. Pogledal sem v to smer ter na skrajni meji Sredozemskega morja uzrl čudovito gibanje. Bilo je kakor v velikem mestu, ko nenadoma izbruhne punt na vseh koncih in krajih, ko neštete množice polnijo ulice in trge. Moje uho so med urnebesnim krikom dosegali vzkliki:

»Odkod ta novi čudež? Odkod to grozno, tajinstveno strahovanje? Številen narod smo, a manjka nam rok! Izvrstno zemljo imamo, a primanjkuje nam živili! Delavni smo, toda živimo v pomanjkanju! Plačujemo neznosne dav-

ke, pa nam pravijo, da ne zadostujejo! Na zunaj imamo mir in vendar naše osebe in naše imetje v notranosti niso varne! Kdo je tisti prikrit sovražnik, ki nas zatira?«

In odgovarjali so glasovi iz množic: »Dvignite prapor! Okrog njega naj se zbirajo vsi tisti, ki s koristnim delom vzdržujejo in prehranjujejo družbo — potem boste spoznali sovražnika, ki vas uničuje.«

Dvignil se je prapor in na mah je bil narod razdeljen v dve skupini. Ena, ki je družila nepregledne množice, je v bornih oblekah, suhotnih obrazov, pričala o bedi in delu; druga — majhna po številu — je kazala bogastvo, z zlatom in srebrom okrašene obleke, okrogle in rejene obraze ter izobilje in brezdelnost. Ko sem si natančneje ogledal te ljudi, sem spoznal, da so bili v veliki skupini kmetje, rokodelci, trgovci in vsi drugi, družbi koristni stanovci, dočim so se nahajali v majhni skupini samo duhovni, cerkveni sluge vseh razredov, finančniki, vitezi, ljudje v dvorni livreji, poveljniki armade — skratka: samo meščanski, vojaški ali verski uradniki vlade.

Obe skupini sta si stali nasproti ter se začudeno gledali. Pri enih sem videl jezo in nevoljo, pri drugih strah. Velika skupina je vprašala majhno:

»Čemu ste se ločili od nas? Ali ne spadate v naše vrste?«

»Ne«, je odgovorila majhna skupina, »vi ste ljudstvo. Mi pa smo posebna korporacija, razred s predpraviciami, imamo svoje posebne zakone, šege in pravice.«

Ljudstvo: »S kakšnim delom se preživljate v naši družbi?«

Razred imenitnih: »Nismo ustvarjeni, da bi delali.«

Ljudstvo: »Kako ste si pridobili vse to bogastvo?«

Razred imenitnih: »S tem, da smo se potrudili, da vas vladamo.«

Ljudstvo: »Kako je to! Mi delamo, vi pa uživajte? Mi proizvajamo, vi zapravljate? Bogastvo je sad našega dela, vi pa si ga prisvajate? In to imenujete vladanje?!... Vi imenitniki, kasta, ki si nam tuja, stvorili svojo državo in glej kako boš izhajala.«

Majhna skupina se je o tem novem položaju posvetovala. Nekateri pravični in plemeniti možje so rekli: »Moramo se zopet zediniti z ljudstvom in deliti njegova bremena. Ljudje so kakor mi in njim se imamo zahvaliti za bogastvo.« Drugi pa so ošabno zaklicali: »Sramotno bi bilo, ako bi se hoteli pomešati med sodrgo, ki je samo za to, da nam služi. Ali nismo zlahtno in čiš-

sto plemo osvovjalcev te dežele? Opozorimo množice na naše pravice in naš postanek.«

Plemstvo: »Ljudstvo! ali si pozabilo, da so naši predniki osvojili to deželo in da so vašemu plemenu pustili življenje samo pod tem pogojem, da nam služi? To je naša vzajemna družabna pogodba! To je potom šege ustanovljena in času primerna vladna oblika!«

Ljudstvo: »Čisto plemo osvovjalcev! pokaži nam svoje rodovnike. Videli bomo, če je to, kar se pri poedincu imenuje rop in tatvina, pri narodu čednost.«

Istoačasno so pričeli glasovi iz raznih strani naštevati veliko število plemenitih poedincev po imenih in navajati njih postanek in sorodstvo. Pripovedovali so, kako je praded, ded, ali celo oče, ko je kot trgovec ali rokodellec brez izbire sredstev obogatel in si kupil plemstvo. Bilo je le majhno število rodbin resnično plemenitega rodu. »Glejte,« so klicali glasovi teh, »glejte kmete, ki so se povzdignili, kako so zatajili svoje stariše! Vidite plebejske novince, kako se smatrajo za znamenite veterance!« Nastal je splošen krot.

Da se to poleže, so izpregovorili nekateri zviti možje: »Dobro in zvesto

nov in med njimi cela vrsta navdušenih bojnikov za delavsko stvar. Prihodno pomlad prične organizacija že pripravljati svoje bivake v prosti naravi. Misel modernega skautizma je torej začela prodirati tudi pri nas. Žalibog so na delu tudi tukaj sile, ki hočejo upreči to veliko idejo v svoj strankarski voz. Tako opazujemo, da srujejo skautizem tudi kapitalistične skupine, ki bodo skušale to idejo, — kakor so vse druge — zlorabiti za svoj profit. Da

ne ustanovljajo take organizacije iz dobrega namena, je že dokaz dejstvo, da kapitalist, ki stanuje v udobnem stanovanju, ki ne dela v zaduhli tovarni in ki prebije povrh še letni čas v raznih kopališčih, skautizma sploh ne potrebuje. Zato priporočamo vsem zavodnim proletarcem, naj delajo z vso silo nato, da se bo delavski skautizem hitro razširil, da nas kapitalisti ne prebije in da ne uprežejo tudi te velike in koristne ideje v svoj umazani profitarški voz. — Udarnik.

Naše organizacije.

Določbe kovinarskega kongresa v Brodu.

I. Na podlagi novega pravilnika, ki je bil sprejet na kongresu ujediniteljstva v Brodu, so razdeljeni tedenski prispevki sledeče:

I. razred	8 Din plača, kdor zasluži dnevno preko 56 Din
II. »	7 » » » » » » od 49 » do 56
III. »	6 » » » » » » » » 41 » » 48
IV. »	5 » » » » » » » » 33 » » 40
V. »	4 » » » » » » » » 25 » » 32
VI. »	3 » » » » » » » » do 24 »

Vajenci, kateri zaslužijo manj kot 24 Din dnevno plačajo vajeniški razred 1 Din tedensko.

Ta razdelitev stoji v veljavo s 1. januarjem 1924, ter imajo podružnice preskrbeti, da plača vsak član svoj prispevek po zgornji razdelitvi.

II. Podpore ostanejo v letu 1924 sedanje, s 1. januarjem 1925 pa odpadejo podpore po sedanjem V. in VI. razredu, ter se bodo izdajale podpore po sledeči tabeli:

Doba let	Vplačani članski prispevki	Za dobo dni	Dnevna podpora dinarjev					
			I. razr.	II. razr.	III. razr.	IV. razr.	V. razr.	VI. razr.
1	52	34	9—	8—	7—	6—	4.90	3.60
3	156	50	9—	8—	7—	6—	5—	3.60
5	260	60	10—	9—	8—	7—	5.50	4—
7	364	70	11—	10—	9—	8—	6.50	4.50
9	468	80	13—	12—	11—	9—	7.50	5—

III. Novo pristopivši člani ne dobijo takoj knjižico, ampak Člansko legitimacijo, katero jim bo centrala po enoletnem članstvu brezplačno zamenjala s člansko knjižico.

IV. Člani vseh podružnic se opozarjajo, da takoj vplačajo zaostale prispevke do konca leta 1923, da ne bo pri likvidaciji dosedanjega poslovanja kakih zmešnjav.

V. Za prispevke, ki bodo vplačani za leto 1924 se bodo izdajale znamke ujediniteljskega Saveza, na katerih je označena cena znamke. Sedanje znamke Osr. društva kovinarjev so veljavne samo še za prispevke, ki so vplačani za leto 1923.

VI. Podružnice bodo obračunavale od vsakega vajeniškega 1 dinarskega prispevka po 60 par, od vsakega ostalega prispevka pa po 1.25 Din oblastnemu odboru. Savez Metalskih Radnika Jugoslavije, Oblastni odbor v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6. II.

S 1. januarjem 1924 znaša vpisnina za novo pristopivše člane 7 Din. Člani inozemskih organizacij plačajo za člansko knjižico 5 Din. Ravno tako tudi člani ki izgube ali pokvarijo svojo člansko knjižico, plačajo 5 Din za duplikat.

Ljudstvo, spoštuj zakonito gosposko. Kralj hoče, in zakon ukazuje tako!

Ljudstvo: »Imenitniki, dvorjani sreče, pustite naj kralji sami govor! Kralji morejo hoteli le dobrobit ogromne večine in ta večina je ljudstvo! Zakon mora biti le priznanje pravičnosti!«

Izpregovorili so privilegiranci armade: »Množice se vedo pokoriti samo sili, treba jih je kaznovati. Vojaki, udarite predrzno sodrgo!«

Ljudstvo: »Vojaki, kri ste naše krvi! Hočete-li ubijati svoje stariše, svoje brate? Kdo naj preživlja armado, ako pogine ljudstvo?«

Vojaki so odložili orožje in spregovorili: »Tudi mi pripadamo ljudstvu. Pokažite nam sovražnika,«

Nato so izpregovorili višji duhovni: »Še eno sredstvo je. Ljudstvo je praznoverno: treba ga preplašiti z imenom božjim in vero.«

Ljudstvo: »Pokažite nam svoje nebeško pooblastilo!«

Duhovni: »Pri tem se zahteva vero, razum vodi v zmote.«

Ljudstvo: »Ali vladate vi brez razuma?«

Duhovni: »Bog zapoveduje mir. Vera predpisuje pokorščino.«

Ljudstvo: »Pravičnost je predpogoj miru; pokorščina hoče poznati zakon.«

Duhovni: »Človeštvo je zato tu, da trpi.«

Ljudstvo: »Hodite nam z vzgledom naprej!«

Duhovni: »Ali morete živeti brez bogov in brez kraljev?«

Ljudstvo: »Živeti hočemo brez tlačiteljev.«

Duhovni: »Potrebni so vam posredovalci.«

Ljudstvo: »Posredovalci pri bogu in kraljih! Dvorjani in duhovni, vaša služba nam je predraga. V bodoče bomo svoje posle naravnost odpravljali.«

Pri teh besedah je vzkliknila majhna skupina: »Vse je izgubljeno, množice so zavedne!«

Ljudstvo pa je odgovorilo: »Vse je rešeno. Ker smo zavedni, ne bomo zlorabljali svoje moči. Zahtevamo le svoje pravice. Bili smo izzvani, toda hočemo pozabiti. Bili smo sužnji — lahko bi ukazali: hočemo biti svobodni, in v pravičnosti je svoboda.«

Monopolska stroka.

Povišanje plač monopolskim delavcem pred rešenjem. Z ozirom na to, da zavlačevanje povišanja traja že pol večnosti in tobačnemu delavstvu samo obljubovanje malone preseda, je naslovlila Stokovna komisija za Slovenijo na prošnjo podružnice Saveza monopolskih delavcev in delavk v Ljubljani dopis na Glavni radniški savez v Beogradu, v katerem pojasnjuje težko stališče v katerem se nahaja delavstvo, ki nujno potrebuje zboljšanja gmotnega položaja. Delavstvu se že mesece obljublja, organizacija je napravila že nešteto intervencij, — a uspehi se nočejo pokazati nikjer.

Na to pismo smo dobili iz Beograda odgovor, iz katerega je razvidno, da se bliža rešitev svojem koncu. Tajnik Glavnega radniškega saveza s. Luka Pavičević nam sporoča, da je upravnik državnih monopolov končno veljavno predložil za vse delavce in delavke vseh tobačnih tovarn v državi povišico 6 dinarjev. Ta predlog se nahaja sedaj pred Upravnim odborom Monopolske uprave in Glavni radniški savez nam naknadno sporoča, da je Upravni odbor predlog odobril in 24. decembra je bil akt predložen v odobrenje ministrskemu svetu. V predlogu je povišanje 6 dinarjev dnevno; izplača naj se to povišanje od 1. oktobra 1923., torej za tri mesece nazaj. Ko bo akt rešil tudi ministrski svet, bomo to javili.

Sodrugim in sodružicam naj vpoštevajo, da dela pri tej stvari Glavni radniški savez in Savez monopolskih delavcev in delavk od meseca julija t. l.

Toda če ne stoji za organizacijo kompaktno vse delavstvo vseh tobačnih tovarn v državi, potem je razumljivo, da se mora z neprestanimi intervencijami prositi in molelovati, mesto si priboriti boljše pozicije z borbo. Samo zato gre stvar tako počasi in polagoma. Sedaj je stvar končno veljavno pred rešitvijo.

Vestnik „Svobode“.

Hrastnik. V nedeljo 16. t. m. je priredila tukajšna »Svoboda« II. božično proslavo skupno s prvim pevskim nastopom in njenega mladega pevskega odseka, kateri koncert je nad vse dobro uspel tako, da so vsi gostje, ki so se v velikem številu udeležili prireditve odnesli s seboj vtis, da to je delovanje naše organizacije res delovanje za delavsko izobrazbo ter upamo, da bodo v bodoče vedno podpirali naše delo.

Da je pa ta prireditel, posebno pa pevski nastop res tako dobro uspel, gre v prvi vrsti zasluga našemu požrtvovalnemu pevovodji s. Bruno Jermajerju, ki je s svojo požrtvovalnostjo v tako kratkem času tako dobro izvežbal naš odsek. Naj mu bo tem potom izrečena zahvala!

Zveza DTE. Vse enote, kakor tudi podružnice pozivljamo, da čimpreje javijo Zvezi imena sodrugov, ki jih bodo poslale na vaditeljski tečaj in ki se bo vršil v mesecu februarju. Dan, kraj in sprod pravočasno objavimo.

Osrednja zveza »Svobode« pozivlja vse podružnice, da naznanijo centrali vse podatke, zahtevane v okrožnici št. 7.

Svobodašem priporočamo, da si nabavijo »Delavski koledar 1924«, ki ga je izdala Stokovna komisija. V njem boste našli mnogo lepega!

Dopisi.

JESENICE. V naznanje in ravnanje zaupnikom in članstvu, ter delavstvu v področju O. D. K. podr. Jesenice.

(Sklep odbora O. D. K. podr. Jesenice na izredni seji z dne 4. dec. 1923.)

Podružnični odbor je ugotovil, da je mnogo članov, ki niso imeli namena oškodovati staro organizacijo, nasedlo nevedoma neodgovornim elementom nezavisne separatistične frakcije in jim izročilo svoje članske knjižice in prispevke. Naknadno so pa spoznali prevvaro in se prijavili nazaj v staro organizacijo, za kar jim je odbor do sedaj z ozirom na to dejstvo, dovolil doplačilo zaostalih prispevkov z uničenjem znamk nezavisne organizacije. Na ta način so mnogi utrpeli občutno škodo, ker so separatistični organizaciji plačali

mnogi do koncem leta in seveda za obdržanje svojih pravic morali so v stari organizaciji poravnati vse svoje prispevke.

Ker pa mora biti sedaj slehernemu pa tudi najbolj brezbriznemu delavcu v tovarni jasno, da je poleg do sedaj enotne kovinarske organizacije nastala po nečastni zaslugi razpuščenega bivšega odbora O. D. K. podr. Jesenice še ena nova organizacija pod imenom »Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti v Jugoslaviji za Slovenijo« podr. Jesenice, je vsled tega sklenil odbor, da v bodočem preko roka, ki je določen v tem sklepu, ne privoli nikomur več, da bi poleg, da ima prilepljene znamke od nezavisne organizacije, z uničenjem istih doplačeval v stari organizaciji in da bi se mu priznavalo stare članske pravice. Isto je sklenil odbor, da vsi oni člani, ki so z prispevki zaostali in čakajo z vplačevanjem, naj poravnajo vse prispevke do 31. decembra t. l., sicer se podaljšanje roka, ki je izven okvira pravilnika v zaostali prispevkov ne bo upoštevalo drugače, kakor to predvideva pravilnik. Za tako podaljšanje zaostanka mora vsak član vložiti pismeno prošnjo na podružnični odbor, ki bo po pravilniku stvar reševal.

Po 31. dec. bo vsak, ki ne bo imel po pravilniku kritih svojih dolžnosti sprejet v organizacijo le kot novi član in bo moral vsak plačati na novo pristopnino.

Nadalje nalaga odbor tajništvo podružnice nalog, da naj odklanja vsako izgubljanje časa z neorganiziranimi delavci, ki so stalno zaposleni v tovarni in ki prihajajo na tajništvo z različnimi željami bodisi za posredovanje v eni ali drugi stvari, ali pa različne privatne pismene zadeve. Vse tozadevne stvari naj se vršijo iz tajništva pred vsem in vselej le za redne člane O. D. K. ki se obračajo v svojem težkem razmerju na podružnico.

Isto odklanja odbor vsako izgubljanje organizacijske energije za posredovanja in zaščito tistim, ki niso člani O. D. K. ter naj si to vsi vzamejo na znanje. Vsak delavec naj se zaveda pregovora: »danes meni, jutri tebi« in zaveda naj se, da v današnji dobi posameznik ne pomeni nič, ker bo prej ali slej vsak spoznal, kot jih je že mnogo, da je dandanes obstanek delavca mogoč edino v združitvi na razrednem stališču obstoječe organizacije.

Isto bo sleherni v separatistični organizaciji, ki je nastala pri nas spoznal, da je lokaliziranje organizacije le fraza. Ta separatizem pri nas nima niti na Savi pomembnosti na Javorniku in Dobravi pa separatizem sploh nima nobenega terena.

Vsled tega odbor pri tem svojem sklepu apelira na vse one, ki še čakajo: otresite se zaspanosti, otresite se indiferentizma, postanite odločni, stopite v vrste razrednih borcev! Po zadnjem kovinarskem kongresu smo kovinarji v enem velikem Savezu, ki posluje preko cele države in s tem združeni v veliki kovinarski internacionali. Vse fraze v koš; kar bomo zmožni ustvariti, kar bomo v prvi vrsti iz lastnih del in bojev dosegli, to bomo imeli in nikdar ne smemo se v prvem zanašati na pomoč od drugod temveč sami ustvarjati, sami bojevati boj za svoje pravice in šele po izčrpanih močeh klicati ali pričakovati sodružne pomoči od koderkoli.

Sodrug! In ko bomo odločno po tej poti storili svoje dolžnosti, bodo sadovi pravice obilnejši, pa tudi ceniti jih bomo znali! Malo imamo, pa vendar to spoštujemo, saj je to uspeh našega truda. Kdor ceni le tuje, svoje pa zaničuje, bo vedno zaničevan.

Zato, kovinarji pri nas! V vrste stopite, spoznajte ponovno velike zasluge skupnega boja kovinarske organizacije v med in po vojni dobi. Kdor misli resno, spada v kovinarsko organizacijo. Zatorej vzdramite se, čas je!

Odbor podr. O. D. K. Jesenice.

Velenje. »Nezavisni« zlasti neki Kovač so se pri zadnjih volitvah v Rudarsko z drugo posluževali take vrste agitacije, katere bi se morala vsaka vsaj na pol poštena organizacija sramovati.

Si že naročil Delavski koledar?

Ti ljudje so izdali letak v katerem dolže s. Valenčaka, da je z nekaterimi drugimi napravil kompromis proti znižanju živil. Zopet na nekem drugem plakatu so pa obdolžili istotako s. Valenčaka, da delavstvo slepari. Dalje ga dolže, da soglašja s tem, da g. Dr. Lihtenegger brez vednosti delavskih odborov zapusti službo, katero naj prevzame g. Dr. Žižekom, če ravno je nasprotno resnica, da s. Valenčak z g. Dr. Žižekom še sploh ni nikoli govoril.

Lesce. V preteklem tednu so nas zapustili kar trije zavedni sodrugi; sodrug Pusnar, ki je prvi gradil našo postojanko in sodruga Šoberl in Rajšek oba funkcionarja organizacije. Imenovanim trem izrekamo na tem mestu našo zahvalo, želeč jim ob enem, da ostanejo še za naprej zvesti bojevniki naše ideje, glasniki našega evangelija.

Ne bo odveč, če se dotaknemo nekoliko tudi razmer pri nas. Večina delavcev rada pozablja da je le v organizaciji moč, pozablja na čase pred

enim letom ko smo šele pričeli graditi. Tem vsem kličemo: če si želite te čase nazaj, ali še celo hujše, le tako naprej! Če pa hočete da bodo boljše ali vsaj ne slabše, pa veste kje je vaše mesto. Ko teče voda v grlo je prepozno se učiti plavati.

Objave.

Izjava. Podpisani, Jurij Arh imenujem g. Mirko Veinbergerja steklarja v Zagorju, nesramnega in podlega lažnivca, dokler sodnijsko ne dokaže svojih trditev, da sem jaz ob priliki volitev zaupnikov v II. rudarsko skupino v Zagorju delal kompromis s klerikalci. Jurij Arh, tajnik Unije slov. rudarjev.

(Objave.) Podpisani se zahvaljujem vsem sodrugom in kovinarjem iz Štor za podporo 233 Din 50 p, katero so mi darovali za časa moje bolezn. Zlasti se zahvaljujem s. Karlu Kovačnu in njegovemu namestniku iz valjarne. Naj živi razredno zavedno delavstvo. — Jožef Smole.

Delavsko gibanje.

Novi ameriški zakon o priseljevanju.

(I. G. B.) Vlada Zedinjenih držav se bavi z novim zakonskim načrtom, ki bo reguliral priseljevanje v Ameriko.

Po tem zakonu se bo določala kvota za priseljevanje na podlagi ljudskega štetja z leta 1890, ne kakor dosedaj iz leta 1910. Na ta način se bo znižala kvota priseljencev od 350.000 na 340.000. Nadalje se bo s tem doseglo, da se priseljenci po svoji večini ne bodo sestavljali iz balkanskih, temveč iz severnih dežel, ki se baje lažje prilagujejo ameriškimi razmeram. — Dalje se gotovo število priseljencev — po načrtu 2 odstotkov ne bo štel v kvoto, — če gre pri tem za rodbinske člane ameriških državljanov ali oseb, ki živijo že 2 do 3 leta v Ameriki. Nova določba v zakonu bo tudi ta, da bo moral izdati dovoljenje za priseljenje ameriškemu konzulat tiste države, iz katere je priseljenec. S tem naj bi se odstranile težave, ki nastajajo iz tega, da prihajajo v Ameriko člani iz držav, kojih kvota je že izčrpana. Zakon predvideva letno registracijo vseh v Zedinjenih državah se nahajajočih tujcev.

Proti tej določbi ugovarja z vso odločnostjo Amerikanska strokovna zveza.

V teh krogih se bojijo, da se bo uvedel na ta način ruski sistem policijske špijonaže.

Dalje, da bi se vporabljal ta določba pri stvarkah napram tujim delavcem kot grozilno sredstvo.

Delavstvo za nemške strokovne organizacije.

(I. G. B.) Na poziv urada Mednarodne strokovne zveze so nabrale strokovne organizacije vsega sveta za v kritičnem položaju se nahajajoče strokovne organizacije Nemčije svoto 77.058 dolarjev (6.7 milijonov dinarjev).

Ni je skoro nobene države, — pa najsi se nahaja njeno delavstvo še v tako težkem položaju, ki se ne bi odzvalo pozivu vsaj z majhnim darom, ki seveda ne more biti toliko podpora, kakor izraz solidarnosti našega delav-

stva z nemškim, kojemu naš pokret mnogo dolguje.

Iz seznama pa posnemamo, da se temu pozivu dosedaj niso odzvale naše strokovne organizacije.

To je na eni strani sicer razumljivo, ker je denarni položaj naših organizacij neugoden. Vendar pa je potrebno, da zberejo tudi naše organizacije v ta namen majhen dar.

Neposredni boj podjetnikov proti plačam.

I. G. B.

Kakor v drugih državah s slabo valuto, tako skušajo tudi Strokovne organizacije v Franciji doseči, da bi se ravnale njih plače po indeksnih številkah, sorazmerno z gibanjem cen. Da bi omogočili gotovo nepristranost v določanju draginskih števil, so se postavili v velikih središčih države mešani odbori, ki naj sestavijo kolikor mogoče natančno draginske številke za posamezne kraje. Delodajalci se čutijo po teh prizadevanjih ogrožene in so nastopili zato pred kratkim pri oblastih s predlogom, da se postavijo v te komisije »uradni« izvedenci. To se pravi z drugimi besedami, da se hoče nadomestiti v njih delavce z visokimi uradniki. Oni se boje statistike in z »izvedenci« se hoče doseči, da se bo moglo indeksne poljubno potvarjati.

Prepoved pomožne akcije za nemške otroke.

Potom posredovanja Mednarodne delavske zaščite bi se imelo namestiti 500 siromašnih nemških otrok za nekaj tednov pri francoskih delavskih družinah na deželi. Francoska vlada pa je to pomožno akcijo prepovedala.

»Humanite« piše z ozirom na to: Poročamo o tej barbarski grozovitosti vsemu civiliziranemu svetu. V Franciji se govori vedno o protifrancoski propagandi v inozemstvu. Ta ukrep vlade bo Franciji v očeh vseh tistih, ki sodijo narave po njih vodilnih možeh, več škodovali kakor bi ji mogli vsi sovražni napori. List napoveduje interpelacijo v zbornici.

siva v Avstriji in na Angleškem. V Avstriji so pri zadnjih volitvah delavske stranke zelo napredovale, v Angliji pa je Delavska stranka prodrla na vsej črti. Doslej je imela 144 mandatov in je bila kot taka najmočnejša delavska stranka, sedaj šteje 192 mandatov, ter je na ta način odločujoč činitelj sodobne angleške politike.

Razen komunizma ga je še temeljiteje polomil monarhizem. Katoliški Bavarci so šli po gobe. Monarhistični generali služijo le še za ilustracijo po časopisih kot mumije iz »dobrih starih časov«. — Madžari in Zita, pa Oton so v posmeh vsemu svetu. Dobili so sicer posojilo, pa s tem bo državi malo pomagano, zakaj madžarski fašisti, ki se imejujejo »probujajoči se Madžari«, gledajo predvsem nase!

Grki pa so se to leto temeljito osmešili. Svoje čase so bili slaven narod, sedaj so samo karikatura. Pred tednom dni so pognali kralja. Pa ga niso sami. Gospod Venizelos, bivši ministrski predsednik in predsednik republike na Kreti, ga je podrl s svojim delovanjem v inozemstvu. Hvala bogu, da si še te grške »žlahte« nismo napravili! Sicer pa škili Italija preko Otranta.

V Nemčiji vladajo žalostne razmere, ki nikakor niso v prid delavskim interesom. V Italiji ubija delavsko gibanje fašizem, razveseljiv pokret delavskega ljudstva na Japonskem je zavrta nesrečna potresna katastrofa, v Turčiji pa o kakem delavskem gibanju še ni govora.

Kot pozitivno točko tega ozir. prošlega leta pa moremo in moramo ugotoviti, da se socialistična misel širi, da se krepi sama v sebi in da se socialistični elementi po vsem svetu združujejo. Kjer se je to že zgodilo, tam je delovno ljudstvo gospodar položaja.

Narodna skupščina v Beogradu praznuje in bo menda praznovala še dolgo katoliški božič, pravoslavni božič, turški božič, judovski božič in ne vemo še kakšen božič se bodo vrstili, da bo veselje. To bodo prazniki. Potem si morajo narodni zastopniki odpočiti; to bodo počitnice. Nato pa bo zbolel Pašič, za njim Stojadinović, Marković itd.; temu pa se pravi bolovanje. Vsemu skupaj pa se reče narodna skupščina.

Pa šalo v stran. Parlament je spravljal pod streho proračunske dvanajstine za prihodnje tri mesece. Finančni odbor je medtem izdelal definitivni proračun za leto 1924, s katerim se bo bavilo prihodnje zasedanje narodne skupščine.

V Sloveniji imamo novega velikega župana v osebi vladnega svetnika Spor-

na, ki je že začel z likvidacijo stare pokrajinske uprave. Želeli bi, da bi se bolj obnesel kakor Hribarji, Lukani in ostali »radikalci«.

Razno.

Poljudno znanstveni tečaj v Ljubljani.

Kakor znano, je UDR. organizirala poljudno-znanstveni tečaj v Ljubljani. Predavanja se vrše vsak četrtek ob pol 7. do 8. ure zvečer.

Do sedaj je bilo 9 predavanj, ki se vsa zelo dobro uspela. Na zadnjem predavanju je predaval g. prof. Melik o francoski revoluciji.

Predavanje je bilo izredno zanimivo in bilo želeli, da bi se to predavanje še enkrat ponovilo, da se ta predmet še natančneje obdela.

Naše ljubljanske člane vabimo, da se teh predavanj udeležijo. Prihodnje predavanje bo zopet v četrtek ob pol 7. uri zvečer.

3000 izvodov »Delavskega koledarja 1924« smo dosedaj že razposlali. Vendar prihajajo še vedno nova naročila. — Oni, ki so obupavali nad zavednostjo slovenskega proletariata naj si te številke dobro ogledajo pa bodo prišli do prepričanja, da je zavednosti precej, treba je le gledati na dobro vsebino, pa si vsak dobro čtivo rad nabavi. — Glede koledarja pa je stvar taka. Mi nismo pričakovali, da bo zanj toliko zanimanja in smo naročili le 4000 izvodov. Izgleda pa, da bo koledarja mnogo premalo. Zato smo naročili tiskarno, naj prihrani stavek in če ga bo zmanjkalo, bomo morali napraviti še eno izdajo. Seveda se bo druga izdaja nekaj zakasnila. Zaenkrat imamo na razpolago še 600 izvodov koledarja in lahko naročnikom, dokler zaloga še traja, takoj postrežemo.

10 stalno nastavljenih predavateljev bo kakor napoveduje »Jutro« nastavila z novim letom »Demokratska stranka«. Demokratske banke, ki bodo te predavatelje plačale, delajo s polno paro, da bi delavno ljudstvo še dalje varale in izkoriščale za svoje kapitalistične interese.

Delavski pokret bo moral iskati sredstev in načina, kako onemogočiti tem kapitalističnim agentom dostop v delavske vrste.

Vsak četrtek je v Ljubljani delavsko predavanje ob pol 7. uri zvečer na gimnaziji v Bethovnovi ulici.

V menu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.) Izdajatelj: Franc Svetek. Odgovorni urednik: Jože Berdajs. Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Čevlji domačih tovarov Peter Kozina & Ko z znamke »Pekec« so najboljše in najcenejše. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Delavskim rodbinam priporočamo Kolinsko cikorijsko kavo, ki je najboljše kava prines.

Od 2. do 6. januarja
Požar v Londonu.
Nad 12.000 hiš v plamenu.
KINO MATICA

Kino „Ljubljanski dvor“.

Od 25. do 28. decembra

Netopir

po Straussovi opereti.

Od 26. do 29. decembra

Na trnjevi poti.

KINO TIVOLI

ZADRUŽNA BANKA
v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.

Razgled po svetu.

Tedanski pregled.

Ljubljana, 26. decembra 1923.

Ob Novem letu običajno delamo bilanco o svojem dejanju in nehanju. Kako je izpadla ta bilanca za delavstvo?

Govoriti hočemo v splošnem in se dotakniti tistih, ki v glavnem zanimajo delovno ljudstvo.

Huda nesreča: brezposelnost je pretila delavstvu vsega sveta in je zadnja leta povzročala neizmerno gorja ljudem, ki so bili navezani na delo svojega uma ali svojih rok. Ugotoviti moramo razveseljivo dejstvo, da je brezposelnost popustila in da še nadalje popušta. Nemalo vloge igra pri tem Amerika. S popolno zabranjo naseljevanja žoltemu plemenu se je zavarovala proti preobilici delavstva iz solidne

Japonske in iz neobgljene Kitajske, s kontingentiranjem evropskih izseljencev pa je »panalac« Evropo. Amerika si torej pomaga z lastnimi močmi. — Kar pa se tiče Evrope, ima dela nad glavo. Treba je restavrirati Francijo, Belgijo, Poljsko, del Jugoslavije itd, in za vse to je treba delavcev. To se pravi: brezposelnost mora popustiti!

Druga točka je popolen polom socialističnih izrastkov: komunizma ozir. boljševizma. Majka Rusija je bila prva v realnosti zaplojena od komunističnih idej. — vse, kar je bilo prej, so bile utopije in fantazije. — Rusija je porod srečno prestala. Mati je ostala, dete je zdravo, samo oče se malo kislo drži. — Dete pa že čvrsto breca in je pričakovati, da kmalu izbrea Angležem Indijo! Poudarjati moramo uspehe delav-